

Gramatika čínštiny 2

KSCA005

3

obsah

- lokativy
- komparace pomocí 没有
- 到 + místo 去 + činnost
- vido-časová slovesná přípona guo 过
- komplement časového trvání / frekvence činnosti
- reduplikace sloves

Lokativy - základní

YD 48

- základní funkce lokativů – **záložka**, která se připíná se za podstatné jméno
- jednoslabičné a dvouslabičné; **jednoslabičné pouze jako záložky; dvouslabičné jako záložky nebo jako samostatná slova**

v/uvnitř	lǐ 里	lǐmian 里面	lǐbian 里边	lǐtou 里头
vně čeho/venku	wài 外	wàimian 外面	wàibian 外边	wàitou 外头
na, nad/nahoře	shàng 上	shàngmian 上面	shàngbian 上边	shàngtou 上头
pod/dole	xià 下	xiàmian 下面	xiàbian 下边	xiàtou 下头
před/vpředu	qián 前	qiánmian 前面	qiánbian 前边	qiántou 前头
za/vzadu	hòu 后	hòumian 后面	hòubian 后边	hòutou 后头
nalevo od/vlevo		zuǒmian 左面	zuǒbian 左边	
napravo od/vpravo		yòumian 右面	yòubian 右边	

Lokativy - základní (příklady 1 – s 在)

1) záložky:

我在家里。Jsem doma.

你的书在桌子上。Tvoje knihy jsou na stole.

小李在我 (的) 右边。Malý Li je napravo ode mě.

书店在学校 (的) 前面。Knihkupectví je před školou

2) samostatné slovo:

爸爸在外面。Tatínek je venku.

孩子都在上面。Děti jsou všechny nahoře.

走左边的路。Dejte se cestou nalevo.

我的书在后面的桌子上。Moje knihy jsou na stole vzadu.

Lokativy - základní (příklady 2 – věty existence)

1) záložky:

家里有妈妈、爸爸和我。Doma jsou máma, táta a já.

桌子上有中文书。Na stole jsou čínské knihy.

桌子上是中文书。To na stole jsou čínské knihy.

2) samostatné slovo:

我（的）右边有小李。Napravo ode mě je malý Li.

学校（的）前面是书店。(Ten obchod) před školou je knihkupectví.

外面有爸爸。Venku je tatínek.

上面都是孩子。(Ti) nahoře jsou všechno děti.

Lokativy - světové strany

Světové strany (používají se dvouslabičné varianty; jednoslabičně pouze přívlastky typu běimén 北
门 = severní brána):

sever běi 北

jih nán 南

východ dōng 东

západ xī 西

severní/jižní/východní/západní část čeho:

běibù 北部

nánbù 南部

dōngbù 东部

xībù 西部

na sever/jih/východ/západ odkud:

běibian 北边

nánbian 南边

dōngbian 东边

xībian 西边

běimian 北面

nánmian 南面

dōngmian 东面

xīmian 西面

běifang 北方

= severní Čína (中国北方)

nánfang 南方

= jižní Čína (中国南方)

dōngfang 东方

= Orient, Východ

xīfang 西方

= Okcident, Západ

Lokativy - světové strany (příklady):

中国在亚洲 (的) 东部。 Čína se nachází na východě Asie.

日本在中国 (的) 东边。 Japonsko se nachází na východ od Číny.

上海在中国 (的) 南方。 Shanghai se nachází v jižní Číně.

淮河北边是北方。 Na sever od řeky Huai je Sever.

西边有山。 Na západ (odsud) jsou hory. / Na západě jsou hory.

Lokativy - další

vedle	páng 旁 / páng biān 旁边
na kraji	bian 边 (hǎibian 海边 = na břehu moře)
naproti	duìmian 对面
blízko	fùjin 附近
mezi	zhōng 中 / zhōngjiān 中间

我在妈妈和爸爸**中间**。 Jsem mezi maminkou a tatínkem. (*třeba na fotce*)

Lokativy - doplňující info

jednoslabičné + 头 (hovorové)
边 (používané spíše na severu)
面 (používané spíše na jihu)

Při psaní v pinyinu píšeme jednoslabičnou záložku dohromady s podstatným jménem, dvouslabičnou jako samostatné slovo.

边, 面, 头 jsou ve dvouslabičných záložkách atonické, přízvuk je vždy na první slabice (里, 外, 前...)

jedinou výjimkou, kde je přízvuk na slabice druhé, je páng**biān** 旁边!!

Pozor!

Záložka 里 se nepřipíná k vlastním zeměpisným názvům:

北京, 香港, 捷克, 中国...

我家里有很多人。 U nás doma je spousta lidí.

北京有很多人。 V Pekingu je spousta lidí.

Fakultativní jsou u podstatných jmen označujících instituce, úřady atd.:

银行(里)有很多人。 V bance je spousta lidí.

公园(里)孩子很多。 V parku je spousta dětí.

火车站(里)有火车。 Na nádraží jsou vlaky.

Komparace pomocí A + 没有 + B + (那么)...

李友没有王朋(那么)高。 Li You **není tak vysoký** jako Wang Peng.

X 李友比王朋高。 Li You **je vyšší** než Wang Peng.

我没有你(那么)高。 Nejsm tak vysoký jako ty.

你姐姐没有你妹妹(那么)漂亮。 Tvoje starší sestra není tak hezká jako mladší sestra.

我没有你(那么)喜欢喝可乐。 Nemám rád kolu tak jako ty.

不比 X 没有

他妈妈没有你妈妈老。 Jeho matka není **tak stará jako** tvoje matka.

小黄没有小左漂亮。 Mladá Huang není **tak hezká jako** mladá Zuo.

我没有你喜欢喝可乐。 Nemám **tak rád kolu jako** ty.

他妈妈不比你妈妈老。 Jeho matka **není starší než** tvoje matka.

小黄不比小左漂亮。 Mladá Huang **není hezčí než** mladá Zuo.

我不比你喜欢喝可乐。 **Nemám radši kolu než** ty.

那么 / 这么

= „tolik, tak moc“

- signalizuje velký stupeň adjektiva nebo slovesa, které za ním následuje

他**那么**想去到中国学习。Chce **tolik** jet studovat do Číny.

你**那么**不喜欢喝咖啡，就**别喝**吧。Když **tak moc** nemáš rád kafe, tak ho nepij.

你怎么**这么**慢？Jaktože jsi **tak** pomalý?

A 没有B 那么...

= „A není/nemá tolik ... jako B“

姐姐没有我（那么）漂亮。Starší sestra není **tak (tolik)** hezká jako já.

小李没有老王那么喜欢跳舞。Malý Li nemá rád tanec **tolik** jako Starý Wang.

这双鞋子没有那双那么贵。Tyto boty nejsou **tak** drahé jako tamty.

我没有你那么多钱。Nemám **tolik** peněz jako ty.

Rovněž zde lze použít stejně tak i **这么**.

到 + místo 去 + činnost

- zdůraznění místa, ve kterém bude mluvčí dělat příslušnou činnost

今天晚上到图书馆去看书。 Dnes večer si půjde do knihovny číst.

他到饭店去吃饭。 Půjdu se najíst do restaurace. 他去饭店吃饭。

老黄到中国去学习汉语。 Starý Huang jede do Číny studovat čínštinu.

李友到他家去睡觉。 Li You jde spát k němu domů.

Vido-časová slovesná přípona guo 过

- ukazatel děje uskutečněného, případně opakovaně uskutečňovaného v minulosti, důraz na danou *zkušenost*

你去过中国吗？

Už jsi někdy byl v Číně?

你去过北京没有？

Už jsi někdy byl v Pekingu?

你吃过宫宝鸡丁吗？

Už jsi někdy jedl kuře kung-pao?

Zápor s méi 没:

我(还)没去过中国。

(Ještě) jsem nebyl v Číně.

Srovnej:

我去过三次北京。

Byl jsem už třikrát v Pekingu. (*v životě*)

我去了三次北京。

Byl jsem třikrát v Pekingu. (*v kontextem daném rozmezí*)

Vido-časová slovesná přípona guo 过

Rozdíl mezi guo 过 a le 了 je však složitější a méně přehledný. I guo 过 se může vztahovat k omezenému časovému úseku, nemusí to být celý život.

Známe větu:

吃了饭就走。 Až se najím, tak půjdu.

Toto je mnohem méně běžné, ale možné:

吃过饭就走。 Až se najím, tak půjdu.

Tj. existují případy, kdy je guo 过 a le 了 v podstatě zaměnitelné.

Rozdíl mezi guo 过 a le 了 možná nejlépe ilustruje toto:

我打过他三次。 Třikrát jsem ho zbil. (*tři události v minulosti; zkušenosti*)

我打了他三次。 Třikrát jsem ho udeřil. (*skončená jednorázová aktivita*)

我在北京工作过一年。 V Pekingu jsem rok pracoval. (*takže to tam znám – zkušenost*)

我在北京工作了一年。 V Pekingu jsem pracoval rok. (*skončený děj, důraz na dobu trvání*)

Komplement časového trvání YD 162, 163, 164, 165

- vyjadřuje dobu, po kterou slovesný děj trval nebo bude trvat
- stojí za přísudkovým slovesem/adjektivem

(X určení času – otázka kdy? – stojí na začátku věty nebo mezi podmětem a přísudkem)

我朋友在我这儿住了三年了。 Můj kamarád u mě bydlí už tři roky.
他在上海住了三个月。 Bydlel v Šanghaji tři měsíce.

Komplement časového trvání a předmět

1) sloveso + předmět + sloveso + komplement

我看书看了一上午。Četl jsem si celé dopoledne.

晚上爸爸写信写了半天。Večer otec psal dopis celou věčnost.

2) sloveso + komplement + (的) + předmět

我看了一上午(的)书。Četl jsem si celé odpoledne.

晚上爸爸写了半天(的)信。Večer otec psal dopis celou věčnost.

- pokud je předmětem **osobní zájmeno**, nelze použít konstrukci 2 (sloveso + komplement + (的) + předmět), **zájmeno VŽDY ZŮSTÁVÁ U SLOVESA**
- musíme tedy použít konstrukci 1, kde se opakuje sloveso (sloveso + předmět + sloveso + komplement) nebo komplement bez opakování připojíme rovnou ke slovesu

我等他等了两个钟头了。Čekám na něj už dvě hodiny.

我等了**他**两个钟头了。 *totéž*

他找**你**找了一上午， 你上哪儿去了？ Hledal jsem tě celé odpoledne, kam jsi šel?

他找了**你**一上午， 你上哪儿去了？ *totéž*

„Hodina“ jako trvání času: zhōngtóu 钟头 nebo xiǎoshí 小时

Stejně jako komplement času se chová i komplement frekvence (-krát)

yíci 一次 = jedenkrát

再说一次。Řekni to ještě jednou.

今天我吃了两次饭。Dnes jsem jedl dvakrát.

我去过三次北京。/ 北京我去过三次。V Pekingu jsem byl třikrát.

我打了他三次。Třikrát jsem ho udeřil.

POZOR: Řadový číslovky s cì 次 (pokolikáté) se chovají jako jména času (kladou se před sloveso).

dìyí cì 第一次 = jedenkrát

zhè cì 这次 = tentokrát

nà cì 那次 = tenkrát

今天我第一次告诉他这件事。 Dnes jsem mu o tom řekl poprvé.

我第一次来北京。 Jsem poprvé v Pekingu.

那次我什么都不懂。 Tenkrát jsem vůbec nic nechápal.

Reduplikace sloves

Slovy IC: „makes the tone of the sentence milder“

Gramaticky vzato jde o slovesný numerativ:

看一下 podívat se, mrknout se

看一看 totéž

看看 totéž

妈妈，你**看看**，这样对吗？ Maminko, podívej se, je to takhle správně?